

KÖSZEG ÉS VIDÉKE

Előfizetési ár:

Egész évre 8 korona, félévre 4 korona,
negyedévre 2 korona, egyes szám ára
20 fillér.

Nyilttór sora 40 fillér.

Hirdetés nagyság szerint.

Szépirodalmi, társadalmi, és köz-
gazdasági hetilap.

Megjelenik minden vasárnap.

A lap szellemi részét illető közlemények
a szerkesztőséghez intézendők.

Előfizetési pénzek és reklamációk,

Feigl Gyula

kiadó címére küldendők.

XXII. évfolyam.

Felelős szerkesztő:
WITTINGER ERNŐ.

35. szám.

Az e. e. e. Gyámintézet és a Luthortársaság Köszegen.

Ünnepélyes szép napokra készül a községi evangélikus gyülekezet. Szeptember hava 13. és 14-én ugyanis a gyülekezet kebelében tartja ünnepélyes évi közgyűlést két országos jellegű evangélikus egyesület. Az egyik a magyarhoni evangélikus egyházi egyetemes Gyámintézet, a másik a Luthortársaság; mindkettő az evangélikus egyház legfőbb vezetőit és kiváló munkásait számítja tagjai közé.

A Gyámintézet egyházi jótékony intézmény; munkája a szeretet munkája. Ime már 42 év óta gyűjtögeti az evangélikus hitsorsosok filléreit s azokat az olykor-olykor felajánlott nagyobb adományokat, melyekre nemes feladata megvalósításához oly nagy szüksége van. Feladata pedig nem egyéb, mint az anyagi szegénységéről szinte híres evangélikus egyháznak gyöngye tagjait támogatni, erősíteni, hogy el ne haljanak, el ne vesszenek az egyházra nézve. Segíti a szegény gyülekezeteket, hogy templomot, iskolát építhessenek, lelkészt, tanítót tarthassanak; felkarolja azon szétszórt hivatottakat, kik vágyva vágyódnak saját hitük szerint való istentisztelet után s ha máskép nem lehet, legalább u. n. missiói állomásokat állít fel, a honnan a lelkész mint egy vándor apostol meglátogathassa s egy nyájjá gyűjthesse össze a szétszórt hivatottakat. A hol elemi csapások tönkretették a hivatottak reményét, a hol a szegénység nyomása alatt lankadni akar az egyházszeretet, a magasabb javakért való szent lelkesedés, a hol a hit és a népnevelés szolgálataiban álló munkások az önfentartásért kénytelenek keserves küzdelmet folytatni, a hol az ily munkások nyomorban visszahagyott özvegyei és árvái ontják könyűiket: ott van mindenütt a Gyám-

intézet segítő karjaival, gyógyító balsamával. Azaz, hogy sok helyen ott szeretne lenni, de ereje még gyöngye, eszközei még elégtelenek. De Isten nevében bizalommal kopogtat hitben és szeretetben erős hivatottak ajtaján, s nem kopogtat hiába; a szeretet oly életökének bizonyult, a mely még ez anyagi korbán is meghozza kamatait. Itt, e szent téren munkálkodik a Gyámintézet. Nem a harc fegyverét —, a beke olajját hozza; nem támadni, csak megtartani, nem ledönteni, hanem építeni akar. Azért támogatói sorában megnevezve vagy névtelenül szerepelnek nemes célját méltató máshitű testvérek is.

Ennek a szeretet-egyesületnek élén jelenleg Dr. Baltik Frigyes, dunáninneni ev. püspök és br. Radvánszky Béla korona-őr áll. Ezek körül csoportosul a központi bizottmány, melynek tagjai Laukó Károly, br. Radvánszky György, Raab Károly, dr. Láng Lajos, kereskedelemügyi miniszter, Löw Fülöp, dr. Berzsenyi Jenő; Famler Gusztáv, Radványi István, mint egyházkerületi gyámintézeti elnökök, Bendl Henrik, pénztáros és Bognár Endre, jegyző. Ezek azok, akiket a Gyámintézet képviselőiben első sorban várhatunk vendégeül Köszegen.

A magyarhoni e. e. e. Gyámintézet 1860-tól 1901-ig összesen 1.445,973 kor. 18 fillért gyűjtött; segélyezésekre fordított 813,863 kor. 20 fillért; tőkéje összesen 209,824 kor.

A Gyámintézethez néhány év óta hű testvér- és kísérőként csatlakozik a Luthertársaság. 1883-ban, Luther születésének 400-ik évfordulója alkalmával merült fel e társaság megalapításának eszméje s néhány év múlva Hunfalvy Pálnak, a magyar tudomány díszének elnöklelte alatt már megkezdte működését, mint irodalmi egyesület. Célja a keresztyén evangéliumi öntudat ébresztése, tudományos műveltség terjesztése és a vallásos népirodalom meg-

teremtése. A ki tudja, mily sok selejtes, sőt lelke romboló, erkölcsöt megmetyelző s a társadalmi rendet aláadni törekvő irattal árasztja el a sajtó világát, az méltányolni fogja azt a törekvést, mely a népet egészséges táplálékkal kívánja ellátni. A ki az anyagiakon felül emelkedve szent eszméjét lelkesülni tud, annak legalább is tisztelnie kell azt az egyesületet, mely a hit és tudomány közös szolgálataiban az anyagiasság romboló hatását igyekszik ellensúlyozni.

A Luthertársaság élén jelenleg Zsilinszky Mihály, vallás- és közoktatásügyi államtitkár áll; a társaság alelnöke: Horváth Sándor, budapesti lelkész, titkára: Majba Vilmos, vallásstanár, jegyzője: Falvay Antal, budapesti ev. polgári iskolai igazgató. Az igazgató tanács és a különböző osztályok az egyház kiváló vezetőit és hivatott munkásait foglalják magukban, u. m. a négy év. püspököt: Dr. Baltikot, Gyuráczot, Zelenkát és Sárkányt, továbbá Poszváék Sándor, theol. igazgatót, Payr Sándor tanárt stb. E szerint a Luthertársaság képviselőiben is számos tekintélyes vendégre számíthat a községi ev. gyülekezet.

De a vendégek nemcsak az ev. gyülekezet vendégei, hanem egyuttal a városéi is. Mindenestre csak a városunk polgársága között fenálló jó viszonyról teszünk bizonyosságot, s az állami életben is jelentékeny szerepet játszó vendégeinket tiszteljük meg vele, ha őket magyaros vendégszeretettel fogadjuk.

Tájékoztatás céljából a meghívókból ide iktatjuk a következőket:

Az egyet. Gyámintézeti bizottság tagjai f. é. szeptember 13-án reggel Budapestről, a győri gyorsvonattal 7 óra 30 p. elutazván, déli 12 óra 31 p. Szombathelyen lesznek; ott megebédelvén d. u. 3

TARCA.

A Monte Vesuvio.

Irta: ifj. Hammer Gyula.

(Folytatás.)

Másnap, szeptember 9-én korán reggel öt óraker indultunk, hogy feljussunk azon hegyóriásra, mely egykor, — rettenetes haragjában — három, bünbe súlydát, erkölcselen várost törölt el a föld színéről. Ez a hegyóriás a Monte Vesuvio, egy az óskorban kialakult és Kr. u. 63 óta ismét működő vulkán, mely a geológiára vonatkozólag különösen az által nevezetes, hogy a rajta levő observatoriumban történtek mind ez ideig a vulkánizmust kutató s magyarázó legfontosabb vizsgálódások. — Mielőtt feljutnánk a Vesuvio oldalára, ismerkedjünk meg tüzetesebben a Vesuvioval, hogy a hely színén, hol majd nem igeu lesz érkezésünk emelkedni, felhasználhassuk a hallottakat.

A Monte Vesuvio a napolii tengerből felül, illetőleg Pompei felől lankásan emelkedik. Rendkívül termékeny lejtőin sok szőlős kert van. A Vesuvio másik oldala: Caserta, Nola és Sarno felé nagyon meredek. A hegynék jelenleg egy csúcsa és egy a csúcsot félkör alakban körülvevő hegygerince van. A félkör alakú hegygerince a Monte Somma. Ez az óskori tüzhányó romban levő kráterje, a mely éjszaka s éjszakkal felül egy mély völgy, az „Adrio del Cavallo” által függ össze a mostani vulkánal. Az Adrio del Cavallo irtózatosan sivár, lāvás terület, melyre a Somma lejtői nagyon hirtelen ereszkednek. Az Adrio del Cavalloból emelkedik a mostani tüzökádó, a Monte Vesuvio kráterje, mely valószínűleg Kr. u. 79 óta van s melynek csúcsa mintegy 1300 m. magas. Emagasság minden vulkáni kitéréskor megváltozik. A Monte Somma legmagasabb része jelen-

leg mintegy száz méterrel alacsonyabb a működő kráter-szél magasságánál. A Somma erdős terület és a Champagnat védi meg a Vesuvio lāvájától. A láva Torre del Greco irányában le a tengerig és éjszak-nyugat felé a síkságra hatalmas, phantastikus alakú, szilárd folyományokban terül el, minek következtében nem egyenlő magasságban művelhető a Vesuvio a tengerből felé ereszkedő oldalán.

A Monte Vesuvio már sok veszedelmet hozott a napolii öböl környékére, sokszor fenyegeti az ottani lakosság életét s még többször teszi tönkre a lakosság mindent. De az emberek nem bírnak megválni tőle. Szeretik, félve szeretik. Romba döntött, eltemetett házaikat, újra felépítik, kiássák, elpusztított földjeiket újra művelik, újra kezdik az életet, a minden napi kenyer szerzését, de nem mennek el, — a Vesuvio megígézve tartja őket. E szörnyű tüzhányó már az óskorban működött, aztán kialakult. A hegy lejtői fákkal, erdőségekkel nőttek be s az akkor rajta lakók közül sokáig senki sem tudta, hogy az a föld, a melyen laknak, a pokol kapuja. Majd aztán Kr. u. 63-ban a Vesuvio egy óriási eruptioja következtében a hosszú pibenés után. A szerte-szét folyó izzó láva a hegyoldali szép erdőket kerteseket elpusztította, az esőként hulló vizgözös hamu Pompei nagy részét eltemette és sok kárt okozott Herculanumban s Nápolyban. Pompeit csudálatra méltó gyorsasággal újra felépítették s a város ismét fényre és pompára emelkedék. Egyszerre csak, alig hogy elkészült az új város, Kr. u. 79-ben ismét elpusztult Herculanummal s Stebiaevel egyetemben. A Vesuvio eltörölte ama városokat a föld színéről. Ekkor szakadt el a kráter délnyugati fele, az éjszakkaleti pedig Monte Somma névvel mind e mai napig megmaradt s ezen épült fel a mostani tüzhányó kráterje. A Vesuvio Kr. u. 205-ik évi, 472., 512., 982., 1139-ik évi eruptioi jelentéktelenek, azontul

1631-ig nem tudunk kitéréséről s a nyugodni látszó Vesuvio kráterje oldalait ismét erdők borították. 1631-ben történt a Vesuvio egyik leghevesebb eruptioja. További nagy eruptioja volt a Vesuvionak: 1680-, 1694-, 1707-, 1723-, 1794-, 1804-, 1805-, 1822-, 1828-, 1839-, 1850-, 1872-ben. 1898-ban volt a Vesuvio utolsó kitérése. Általában a 17-ik század elejé óta mintegy 6-6 évi időközben tör ki a Vesuvio. Annyi bizonyos, hogy a közel jövőben, talán még 1902-ben újra lesz kitérése, mert minden jel a Vesuvio közeli kitérésére mutat. Ezen jelek ugyanis a következők: A kráter fölött éjjel erős tüzfény látható, mely a kráterből kitoluló, nagy füstgomolyt világítja meg. Továbbá a kráterből emelkedő óriási füstoszlopban sok a kénes vizgöz; lāvadarabok meg salak kilöketése mindinkább ismétlődik, a kiszálló hamumenyiség mindinkább fokozódik; A Vesuvio környékén levő kutakból eltűnik a víz, a mit különösen Resina és Torre del Greco meg Pompei táján tapasztalhatni. Földrengések is gyakran előzik meg a kitérést. Ezen a Vesuvio kitérését jelző földrengések különösen a calabriai és a Sarno-völgyi földrengések. — Ezek a Vesuvio közeli kitérését megelőző jelek, melyek nagy részét magam is tapasztaltam.

Hanem ideje lesz egy kis pihenőt tartanunk, mert már elfáradtunk, meg hát egy csárda-féléhez is értünk. Jó is lesz betérnünk, hiszen hét óra van már, meleg van, szomszások is vagyunk s több ház nem látszik a Vesuvio oldalán. Hazulról idáig folytonosan házak között: Pompei, Torre Annunziata, Boscotrecase utcáin s egy darabig a Canal di Sarno kiszáradt medrében haladva jött fel, elhagyva a „Lacrimae Christi”-t adó érett gerezdű szőlős-kerteket — Megpihentünk a csárdában. A korcsmáros örvendezve rakta elénk Lacrimae Christi-t, mi pedig még inkább örvendezve fogyasztottuk „Krisztus könyeit.” Fél órai pihenés után jutultunk.

Vasuti menetrend.

A l'omások.		II. III. oszt. kocsikkal				
Középeurópai idő.	Ár	d. e.	d. e.	d. u.	este	
Kőszeg ind.	4 ⁵⁵	7 ⁵⁰	11 ⁴⁰	5 ⁴⁰	8 ⁰	
Lukácsháza (m. h.)	5 ⁰⁰	8 ⁰⁰	11 ⁴⁰	5 ⁴⁰	8 ⁵⁴	
Német-Genes (m. h.)	5 ³⁴	8 ²⁵	12 ¹⁰	6 ⁻	9 ¹⁰	
Szombathely ér.	5 ³⁸	8 ²⁸	12 ²⁰	6 ²⁵	9 ²⁵	
Szombathely ind.	6 ⁴⁵	10 ⁴⁰	3 ¹⁵	7 ³⁰	10 ¹⁰	
Német-Genes (m. h.)	7 ⁰¹	10 ⁵⁴	3 ¹¹	7 ⁴⁵	10 ²⁵	
Lukácsháza (m. h.)	7 ¹⁴	11 ¹³	3 ¹⁴	8 ⁻	10 ⁴²	
Kőszeg ér.	7 ³¹	11 ²⁸	4 ⁰¹	8 ²⁵	10 ⁵⁵	

* Csak kedden és pénteken közlekedik.

Janus 1-től szept. 15-ig vasár- és ünnepnapokon közlekedik.

Szombathelyről indul:

Útszám	Éjjel	Regg.	d. e.	d. u.	este
cs. fele	ind. 4 ⁵⁵ érk. 8 ⁵⁵	regg. 7 ⁵⁰ 9 ⁵²	d. e. 11 ⁴⁰ 1 ¹⁰	d. u. 5 ⁴⁰ 5 ³⁵	este 8 ⁰ 9 ³⁵
Kanizsára	ind. d. e. 11 ²⁰ érk. 1 ⁴⁸	d. u. 2 ¹⁴ 4 ⁰⁸	este 7 ³⁵ 10 ¹⁰	éjjel 12 ⁵⁵ 8 ⁴⁰	
Ludapestre	ind. regg. 9 ⁰⁸ érk. 2 ⁰⁵	d. u. 12 ⁴⁰ gyv. 7 ¹⁵	éjjel 11 ⁻ 9 ¹⁵	éjjel 2 ⁵⁰ 7 ²⁵	1 ¹⁵
Gr. ozba	ind. regg. 6 ⁰⁶ érk. 10 ³⁰	d. e. 11 ¹⁰ 3 ³⁶	d. u. 3 ¹⁶ 7 ³⁵	este 6 ⁵⁹ 9 ⁵⁹	
Rumfélé	ind. d. e. 9 ²⁵ érk. 10 ³²	d. u. 3 ²⁵ 4 ³²	este 7 ²⁰ 8 ²⁷		
Fuzsonyba	ind. reggel 4 ⁴⁰ érk. 11 ³⁰	d. u. 12 ²⁰ (Csorna) 3 ¹⁰	d. u. 3 ⁰⁵ (Pozsony) 8 ³³		
Pinkafőre	ind. reggel 6 ¹⁴ érk. 9 ¹⁴	d. u. 3 ²⁰ 6 ²²	este 7 ¹⁵ 9 ⁵⁸		
Szeker- főhővára	ind. reggel 2 ⁵⁰ érk. 8 ²²	d. u. 12 ⁴⁰ 6 ⁰⁸			

KWIZDA féle Korneuburgi marha táppor

Etrendi szer lovak, szarvasmarhák és juhok részére. 50 év óta a legtöbb istállóban használtatott van étvágy - hiány a rossz emésztésnél, a tejjavításra és a tehén-telepítésre való alkalmatlanságok kiküszöbölésére. 1/2 doboz ára 1 korona 40 fillér, 1/4 doboz 70 fillér. Csak csomagoltan kapható. Kapható minden gyógyszerárban és gyógyszerkereskedésben. Írókötet: Kwizda Ferencz János. ca. és kir. osztr.-magyar. román királyi és bolgár tejedelmi udvari tanács, kártya- és gyógyszerkereskedés, Korneuburg. Német mellett.

Képviselek

kik gázberendezések szerelésében jártasak,

kerestetnek

ACETYLÉN

világítási vállalatához.

Ajánlatok referenciák megjelölésével

KLINGER RICH.

Gumpoldkircheneri gép- és fémárú-gyár magyarországi telepe

Budapest, VII., Hernád-utca 43. sz.

ACETYLÉN-UDVAR* oáziszendők.

A József-Villa

Kőszegen, mely 4 szobából, konyha és melléképületekből áll, 260 frt. évi bér-ért azonnal bérbé adandó.

Ugyiszintén az **ANNA-VILLA** 4 szoba, konyha, melléképületek és kerttel, évi 200 frt. bérral bérbeadandó esetleg azonnal eladó.

Bővebbet Dr. Dreiszker József, vizsgógyógyászati-tulajdonosnál Kőszegen.

Brázay-féle

sósorszesz

nélkülözhetetlen háztész.

Kapható mindenütt.

Kőszegi söröző részvénytársaságától.

FELHÍVÁS.

Az alulírott igazgatóság felhívja ezennel mindazokat, akik sörgyári elsőbbségi kötvényeket jegyeztek, hogy a kötvények átvétele céljából mielőbb, de legkésőbb f. é. **szeptember hó 20-áig** vagy a gyár helyiségeiben, vagy a társaság ügyésznél Dr. Stür Lajos helybeli ügyvédnél jelentkezzenek s a jegyzett részvényekért jövő összeget vagy készpénzben, avagy a megfelelő számú becserélendő előbbi kibocsátású elsőbbségi kötvényekben letenni elne mulasztásuk, mivel a converzió végleges lebonyolítását az igazgatóság tovább nem halaszthatja.

Kőszeg, 1902. Augusztus 29-én.

A kőszegi söröző részvénytársaság igazgatóságától.

Kell-Lakk

legkitünőbb mázó-lakk szer puha padló számára.

Szagtalan padló-viasz „Gloria“
legjobb és legegyszerűbb beeresztő-szer kemény padló számára.

Arany-fénymáz
képkeretek stb. bearanyozására.
1 kis palack ára 20 kr.

Fehér „Glasur“-fénymáz
legjobb szer mosdó-asztalok, ajtók, ablakdeszkák stb. ujonnan befestésére. 1 doboz ára 45 kr.

Mindenkor kaphatók:

Unger József-nél Kőszegen.

1731/902.

Árverési hirdetményi kivonat.

A kőszegi kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság közzhírre teszi, hogy a kőszegi általános takarékpénztár és csatlakoztatott Rusa Gyula, Kosztelics és Spitzer cég végrehajtható, Abért Mihály és neje Östör Rozália végrehajthatást szenvedők elleni 4000 korona tőkekövetelés és járuléki iránti végrehajthatási ügyében a kőszegi kir. járásbíró területén lévő Ludai községben fekvő a ludai 32. sz. tjkvben adósok tulajdonául felvett A I. 57. hrsz. rétre 333. k.-ban a ludai 276. sz. tjkvben Abért Mihályné sz. Östör Rozália tulajdonául felvett A + 103. hsz. 19. házsz. korcsmaházra udvar és kerttel 1233 k.-ban az A + 163. hrsz. kertre 216 k.-ban a u.-püsei 168. sz. tjkvben Abért Mihályné sz. Östör Rozália tulajdonául felvett A + 160. hrsz. szántóra fűzvölgyben 217 k.-ban a lukács házi 5. sz. tjkvben A I. 21., 74., 289., 296. hsz. és 15-24 sorszámu 1/2, telki ingatlanokból Abért Mihályné szül. Östör Rozáliát illető 1/2 részre 1058 korona 66 fillérben, az ugyanezen tjkvben A + alatt felvett 267. hrsz. irtás rétre az 1881. LX. t.-c. 156. §-a pontja alapján úgy Abért Rozália mint Abért Jánosné szül. Varga Rozália lukács házi lakos 1/2 rész illetményére egészben 221 k.-ban az A + 29). hrsz. irtás szántóra a parragrétben úgy Abért Rozália mint Varga Rozália illetményére egészben 69 k.-ban ezennel megállapított kiküszöbölési árban elrendeltetik. A lukács házi 5. sz. tjkvben felvett ingatlanokra az 1881. LX. t.-c. 163. §. rendelt oly korlátozással, hogy a C. 2. sor 127/876. iktasz. alatt Abért János lukács házi lakos hasznélvezeti joga nem érintetik. Az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az

1902. évi október hó 8-ik napján délelőtt 10 órakor

Lukács házi, 11 órakor Nagy-Püsen és d. u. 2 órakor Ludadban mindenütt a község házául megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kiküszöbölési áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becserélésük 10%-át készpénzben vagy az 1881. LX. t.-c. 42. §-ban jelzett arányammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3338. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 6. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküszöbölött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kőszegen a kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság 1902. június 30-án.

Dr. Deutsch,
kir. albiró.

Gleichenbergi János-forrás

gyomor-, hólyag- és vesebajok ellen orvosilag ajánlva.

Borral keverve kitünő üdítő ital.

Kapható minden ásványvíz kereskedésben és a forrás-igazgatóságnál Gleichenbergben, Stájerország.

ÜZLET-MEGNYITÁS.

Bátorkodom Kőszeg város és környéke n. é. közönségének b. tudomására adni, hogy f. é. **szeptember hó 1-én Kőszegen, várkör** (Miletitsa-féle ház) a mai kor igényeknek megfelelő

divat- és rövid-áru

üzletet

nyitottam.

Kőszegen valamint az idegenben szerzett tapasztalataim e téren abba a kellemes helyzetbe juttatnak, hogy pontos és szolid kiszolgálással igen t. vevőimnek minden igényeit kielégíthessem, és azon leszek, hogy olcsó árszabás által a n. t. vevőim teljes bizalmukat elnyerjem.

Szíves pártfogásért esedezik

mély tisztelettel

Fürnberg Samu.